

Høringssvar.

Forslag til endringer i tobakksforskriftene og ny forskrift om elektroniske sigaretter.

Jeg er gift med kvinne som har røyket i 37 år. Hun var nikotin avhengig og har aldri vært motivert til å slutte med røyking. Jeg vil si at røykingen gjorde at hun hadde en dårlig helse. Familien på hennes side er belastet med kols. Hun har selv ikke fått denne diagnosen. Mine sønner og jeg har mast på henne om hun burde slutte med røyking, eller begrense det sterkt.

Vi kunne merke det når hun var ute med oss i friluft, hun klarte ikke å gjennomføre like mye som en som ikke røyker. Sykdomsbildet var også annerledes. Hun var mer syk, opplevde mer forkjølelser enn andre ikke røykende mennesker. Etter hvert innså hun at det var på tide å gjøre noe med det selv.

For to år og tre måneder tilbake i tid gikk hun over til elektronisk -sigarett, damp og har ikke røyket siden. Etter at hun begynte med start-sett og e-juice, har hennes helse blitt mye bedre. I dag kan hun gå lange turer, løpe opp trapper og orker mye mer. Hennes pust fra tiden hun røyket til nåtiden er som natt og dag. Samtidig som hun gikk over til e-røyk (damping), har hun gradvis gått ned på konsentrasjonen med nikotin. Det er helt tydelig at elektronisk sigarett (damping) gir helsegevinst, og det er mange «dampere» der ute som føler det samme. Dette er et betydelig viktig punkt som departementet må se.

Nå vil staten begrense tilgjengelighet på e-sigaretter ved å innlemme EU direktiv inn i norsk lov. Norge er blant de landene i EU/EØS som har innført flest direktiver som har kommet fra EU. De sier at landet vårt er et skoleeksempel på en medlemsstat i EU. Vil vi være det?

Ved å innføre dette direktivet knebler vi det vi har klart å bygge opp rundt damping i Norge. I forslagene ligger det at utstyr og juice skal avgiftsbelegges (mer om tema lenger ned), det skal innføres registreringsavgifter til stat, og utsalgssteder blir pliktig til å registrere seg. Dette medfører at utstyret og dampervæske vil bli mye dyrere, som igjen medfører at forbrukerne ikke vil kjøpe dette. Dette vil også gå utover de som har etablert butikker som selger, formidler utsyr og e-juice. De som sitter igjen er de store aktørene (tobakkselskapene) som har kapitalen og styrke til å fortsette. Er det denne veien vi vil gå?

Jeg er uenig i deres fremstilling om e-sigarett. I en vanlig analog sigarett er det en forbrenningsprosess. Brukeren får i seg røyk fra denne prosessen som inneholder tjære og en rekke andre usunne stoffer fra forbrenningen. En e-sigarett er med andre ord et verktøy som gjør en væske om til aerosol, uten noe form for forbrenning, men en fordampning. Denne prosessen gir en helsegevinst på opptil 95% i forhold til tobakk.

I forslaget legger dere opptil at det kun skal være konsentrasjon opptil 20 mg/ml nikotin i e-sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere. Konsentrasjon utover dette vil bare kunne omsettes lovlig hvis det foreligger en markedsføringstillatelse som legemiddel fra Legemiddelverket. Mange av røykerne som går over til «damp» trenger større konsentrasjon av nikotin for å kunne legge vekk tobakken. De vil ikke få tilfredsstilt nikotinbehovet sitt, og vil falle tilbake til røyken. Konsentrasjonen må opp for å få stor røykerne til å legge bort tobakken uten at det må foreligge en markedsføringstillatelse.

Når det gjelder flaskestørrelsen, er det feil å begrense volumet oppad til 10 ml. For det første blir dette dyrt for produsentene og det faller tilbake på forbrukerne i form høyere kostnad på e-juice. For det andre er dette helt forkastelig når vi tenker på hensyn til miljøet. Gjenoppfyllingsbeholder (tank) på utstyr er i TPD begrenset volum opptil 2ml blir i dette tilfellet helt feil. Det gjør at brukerne må etterfylle flere ganger om dagen. Flaskene skal ha barnesikring, flasker som jeg har håndtert har barnesikring. I de tusener av hjem i Norge har husstander oppbevaring av salmiakk, klorin og andre farlige rengjøringsprodukter. Det finnes ikke dag, meg bekjent noen begrensninger på disse. Volumet i disse emballasjene strekker seg opp til 5 liter, men de er selvsagt utstyrt med barnesikring i korken. Tilsvarende er det ikke barnesikring på tobakkspakker eller sigarett-esker som ligger slengt rundt i de mange hjem.

E-sigaretter og damp bør/må være fritatt fra oppstillingsforbudet/reklameforbudet. Norge er et langt land, med mindre befolkning nordover. De må få mulighet til å se og lese om de produktene som er tilgjengelig. Dette vil gi røykerne mulighet til å bytte til damp eller bli røykfrie med damp. Bestemmes det at dampeprodukter skal gjemmes. Hvilke signaler sender vi ut da? JO at dette er like ille som tobakksprodukter. Men vi vet at dette ikke er sant, da det er kommet frem til at damp er minst 95% mindre helseskadelig enn tobakksprodukter. Formålet med dette er jo å rekruttere røykere over til damp i stede for den helseskadelige tobakken.

Det må være mulig å distribuere informasjon om dampeprodukter. Dampeprodukter inneholder mange forskjellige smaker, hvilket er av stor betydning for dampere for å holde seg røykfrie.

Gebyrer og avgifter som er foreslått innført er hinsides all form for sunn fornuft. Dette vil være med på å redusere utvalget som allerede finnes der eller om i det hele tatt blir noe utvalg. Dette vil sette kroken på døra for de små aktørene som allerede finnes der ute. Vi vil bli sittende igjen med de store aktørene og det er ikke sikkert om de vil forsyne det norske markedet på grunn av de høye avgiftene. Resultatet av dette blir at damperen går tilbake til røyken med alle de ulemper det fører med seg. Tobakkselskapene vil «gni» seg i henda om dette skjer, da det gir klingende mynt i deres kasse på bekostning av røykernes helse.

Jeg håper på det sterkeste at Helse og Omsorg departementet vil høre på alle de høringssvarene fra dampere og Norsk Dampselskap som er blitt sendt inn og, vil bli hørt i denne saken som er en helserevolusjon. Ved å benytte damp som er 95% mindre skadelig enn tobakksrøyk har vi en betydelig skadereduksjon i form av mindre tilfeller av kreft og andre dødelige diagnoser. E-sigarett/damp vil være en sterk bidragsyter i den retning. Men da må myndighetene åpne opp for dette alternativet, og sikre at det beholder det geniale mangfoldet det har i dag.

Bjørn Are Johnsen

(Første avsnitt er gjengitt med tillatelse fra min kone)